

Ministerie van Financiën
T.a.v. dhr. W.B. Hoekstra
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

ons kenmerk 358698
behandeld door Johan van der Wal
uw kenmerk
bijlagen

Steenwijk, 30 juni 2020

Onderwerp Gemeentefinanciën

Geachte minister Hoekstra,

Met deze brief vragen wij uw aandacht voor de financiële situatie van onze gemeente, omdat deze onhoudbaar is geworden. Vorig jaar zijn we erin geslaagd om onze meerjarenbegroting 'met kunst en vliegwerk' sluitend te krijgen, maar de 'rek' is er nu echt uit.

We hebben in eerste instantie gezocht naar oplossingen binnen de begroting. Dat is deels gelukt. We zijn erin geslaagd om structureel € 2 miljoen te bezuinigen vanaf 2020. Dat zit met name in het uitstellen van investeringen (waaronder een basisschool) en het besparen op onderhoud in de openbare ruimte. Wat daar de gevolgen van zijn, zal op termijn blijken. Zonder dit bezuinigingspakket zou de OZB zijn gestegen met ruim 30%! Nu konden we de stijging van de lokale lasten nog beperken tot afgerond 5%, oftewel 3% boven het inflatiepercentage dat wij hanteren. Politiek is dit zeer ongewenst. We zouden onze lasten namelijk niet meer dan trendmatig laten stijgen!

Het was heel moeilijk om de jaren vanaf 2021 sluitend te krijgen waarbij een extra stijging van de lokale lasten en een verhoging van de toeristenbelasting mogelijk wederom noodzakelijk zijn. Kortom, als het financieel beeld niet verbetert dan stijgen de lokale lasten voor onze inwoners, bedrijven en toeristen nog een keer fors! Ook hebben we het **extra geld van het Rijk voor de jeugdhulp** - in 2019, 2020 en 2021 jaarlijks ruim € 8 ton voor onze gemeente – vanaf 2022 alvast ingeboekt als structureel dekkingsmiddel. Dit is toegestaan, maar zien wij als een noodmaatregel. Het is niet onze gewoonte om geld wat nog niet is toegezegd alvast in te boeken. Geld wat je niet hebt, kun je immers niet uitgeven.

In het najaar toen de inkt van de begroting nog maar nauwelijks droog was, bleek dat we weer worden geconfronteerd met tegenvallers in het sociaal domein. Dat heeft mede geleid tot een tekort in de jaarrekening over 2019 van ruim € 1 miljoen. Voor het eerst sinds 10 jaar presenteren we een negatief rekeningresultaat aan de gemeenteraad. Daar zijn we niet trots op.

In het voorjaar kwamen daar nieuwe financiële tegenvallers binnen het sociaal domein bovenop (met name bij de Jeugdhulp en WMO). Tegenvallers tellen op van € 2,8 miljoen in 2020 tot € 3,7 miljoen in 2024, terwijl de kortingen bij de decentralisaties nog steeds voelbaar zijn.

De toegenomen uitgaven in het sociaal domein stellen onze gemeente voor een onmogelijke opgave. We worden wel geconfronteerd met extra uitgaven bijvoorbeeld als gevolg van de invoering van het **WMO-abonnementstarief** (aanzuigende werking), maar worden daar onvoldoende voor gecompenseerd. 'Boter bij de vis' graag!

De **opschalingskorting** die vanaf 2018 wordt toegepast vanuit de gedachte dat gemeenten toegroeien naar 100.000+ gemeenten, en het daarmee efficiënter kan, moet van tafel. Deze aanname was destijds al discutabel en in de praktijk komt de bestuurlijk opschaling niet van de grond. Voor onze gemeente loopt de korting de komende jaren nog op tot ruim € 2 miljoen in 2025. Daar hebben we steeds meer last van. Daarnaast dreigt de **herijking van het gemeentefonds** voor vele kleinere en middelgrote gemeenten, waaronder de gemeente Steenwijkerland, desastreus uit te pakken. Een negatief herverdeeffeet van € 33 euro per inwoner komt overeen met een financieel nadeel van circa € 1,5 miljoen structureel. Anders gezegd: Een extra stijging van de lokale lasten met circa 20%!

Wij zetten ook dit jaar weer in op een sluitende meerjarenbegroting, maar de vraag is of dat gaat lukken. Uiteraard zullen wij in eerste instantie weer binnen onze begroting zoeken naar oplossingen. Dat zijn we naar onze inwoners en ondernemers verplicht. Echter, de 'rek' is eruit en de financiële tekorten zijn te groot. Dit jaar hebben gesubsidieerde instellingen zoals musea, bibliotheken en zwembaden slechts de helft van de inflatie vergoed gekregen. Is een volgende stap het sluiten van deze gemeentelijke voorzieningen? Het is niet uitgesloten.

In *Binnenlands Bestuur* van 23 juni jl. staat vermeld dat nu acht gemeenten onder verscherpt toezicht staan en dat dit niet afwijkt van de afgelopen tien jaar, lees: 'het valt wel mee'... Naar ons idee zegt dat getal onvoldoende en doet dat geen recht aan de grote financiële problemen die er zijn. Ons college – en ook eerdere colleges – hebben de afgelopen jaren een prudent begrotingsbeleid gevoerd met een gematigde lastenontwikkeling als gevolg. Als de OZB de komende jaren met tientallen procenten gaat stijgen in gemeenteland, dan komt het toegangskaartje voor artikel 12-steun snel in zicht. Dan zou de teller wel eens hard kunnen gaan oplopen!

Samenvattend: Wij vragen om structurele compensatie voor de Jeugdhulp en de invoering van het WMO-abonnementstarief, het afschaffen van de opschalingskorting en het beperken van de herverdeeffeet van de herijking van het gemeentefonds met name voor kleine en middelgrote gemeenten.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

de secretaris,

de burgemeester,

Judith de Groot

Rob Bats